دیار

افزایش مصرف قلیان بین دختران ارومیه

فرماندار ارومیه گفت: از بین رفتن قبح استعمال قلیان توسط بانوان و دختران باعث شیوع آن شده است.

«عباس حسن خانی» در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به این که امروزه مصرف دخانیات به‌ویژه قلیان اپیدمی است، افزود: استفاده از مواد دخانی ابتدا به ظاهر جذاب و تفننی است اما با گذر از جامعه سنتی به سمت صنعتی شدن و برداشته‌شدن برخی موانع، مصرف دخانیات و قلیان که قبلا کاری مردانه تلقی می‌شد، تغییر ماهیت داده است.

وی با بیان این که علل ورود بانوان به مصرف این پدیده زیاد و گاهی متفاوت است، تصریح کرد: از تفریح، فشار همسالان، برابری با پسرها، از بین رفتن مرز میان آقایان و خانم‌ها تا چشم‌وهم‌چشمی و علاقه و استعمال به دلیل سابقه مصرف والدین و نزدیکان از علل استعمال قلیان است.

فرماندار ارومیه افزود: احساس غرور کاذب در استعمال قلیان در اماکن عمومی و منظر عام، دسترسی ارزان و آسان به مواد دخانی و تنباکو و قلیان، حتی بی‌توجهی والدین و بی‌دقتی در تأمین نیازهای روحی و روانی فرزندان از علل دیگر استقبال جوانان به‌ویژه دختران از قلیان است.

حسن خانی تصریح کرد: یافته‌ها حاکی از تأثیر زیاد همسالان و دوستان و نرم‌های اجتماعی و سهولت یا عدم تسهیل در دسترسی به مواد دخانی به‌ویژه در سفره‌خانه‌ها و قهوه‌خانه بین نوجوانان و جوانان دارد.

حسن خانی با بیان این که ما باید اولویتمان این باشد که کاری کنیم جوانان و دختران ما آگاهانه به اماکن استعمال قلیان وارد نشوند، خاطرنشان کرد: وگرنه می‌شود با تدوین قانون مدونی برای منع استعمال قلیان در اماکن عمومی و سفره‌خانه‌ها و قهوه‌خانه‌ها و منع ورود جوانان زیر ۱۸ سال به این اماکن و رفع برخی تناقضات در اجرا و عدم اجرای ممنوعیت مذکور و وحدت رویه باعث کاهش نسبی اقبال آنها شد.

وی اظهار کرد: اگر تعریف جامعی از اوقات فراغت و تفریح برای جوان ارایه نکنیم، جوانان اوقات فراغت خود را با رفتن به قهوه‌خانه و استعمال دخانیات و قلیان می‌گذرانند.

بهره‌برداری فاز نخست مونوریل قم در دهه فجر

استاندار قم، از راه‌اندازی فاز نخست پروژه مونوریل قم تا دهه فجر امسال خبر داد.

به گزارش ایسنا، حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمدصادق صالحی‌منش در مراسم افتتاح پروژه ۱۴۰ واحدی بهزیستی، با دعوت از خیرین و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای مشارکت فعال در پروژه‌های عمرانی استان، پروژه عظیم مونوریل را مورد توجه قرار داد و گفت: به‌یاری مسئولان کشور به دنبال رفع موانع و مشکلات این پروژه و پیشبرد سریع الاجرای آن هستیم.

حجت‌الاسلام‌والمسلمین صالحی‌منش با بیان این که با جدیت و همدلی می‌توانیم سخت‌ترین کارها را پیش ببریم، تصریح کرد: پیشرفت و توسعه قم نیازمند این فضای همدلی و جدیت در کار است.

وی با قدردانی از تلاش خیرین استان، به شرایط خاص بودجه‌ای کشور طی ۲ سال اخیر اشاره کرد و گفت: با بهره‌گیری از توان خیرین در این شرایط سخت توانسته‌ایم پروژه‌های بزرگ ارزشمندی را به سرانجام برسانیم.

راه‌اندازی بزرگترین بازارچه عرضه آبزیان غرب کشور در اراک

مدیر امور شیلات و آبزیان سازمان جهاد کشاورزی استان مرکزی گفت: بزرگترین بازارچه عرضه آبزیان غرب کشور در آینده نزدیک در شهر اراک به بهره‌برداری خواهد رسید.

حسن اکبری در گفت‌وگو با ایسنا افزود: این بازارچه که با مساحت حدود ۲ هزار مترمربع در مرکز شهر اراک احداث شده دارای ۱۸ غرفه عرضه آبزیان شامل ماهیان سردآبی، گرمابی و دریایی به‌صورت تازه، منجمد و همچنین سایر محصولات بسته‌بندی شده آبزیان است.

وی خاطرنشان کرد: این بازارچه می‌تواند علاوه بر عرضه بهداشتی محصولات شیلاتی که تحت‌نظارت دامپزشکی استان مرکزی انجام می‌شود، نگهداری، انجماد، فرآوری و بسته‌بندی آبزیان را انجام دهد و به افزایش سرانه مصرف آبزیان در شهرستان اراک کمک کند.

مدیر امور شیلات و آبزیان سازمان جهاد کشاورزی استان، هدف از احداث این بازارچه را افزایش سطح دسترسی زمانی و مکانی به انواع آبزیان، افزایش آگاهی‌ها از خرید ماهی سالم و ساماندهی مراکز خرید و عرضه آبزیان برشمرد.

نگاهی از درون به زندگی عشایر استان لرستان

بین ماندن و رفتن

مهدی افروزمنش | «نازک خیلی زیبا بود، مثل ماه کامل در یک شب بهاری، مثل دریاچه گهر وقتی تابستان‌ها خورشید روی آن می‌تابد، موهایی مثل گندمزارهای منطقه داشت و چشم‌هایش قصه مردان و زنان سرزمینمان را تکرار می‌کرد. هزار تا بیشتر خواستگار داشت، پسر خان، دکتر، مهندس، رئیس ایل و طایفه و خلاصه هر که فکرش را بکنی، اما هیچ کدام را نمی‌خواست، یکی را پیر می‌دانست، آن یکی را جوان، می‌گفت این فقیر است و آن یکی کچل. خلاصه که سال‌ها گذشت، ییلاق‌ها و قشلاق‌ها آمدند و رفتند، گوسفندها بره زاییدند و بره‌ها خودشان مادر شدند اما نازک هنوز کسی را نگاه نمی‌کرد، تا این که سنش بالا رفت و خواستگارها کم شدند، مجبور شد یکی را انتخاب کند، مرد بدی نبود، یک عشایر ساده، اما مردش کمی بعدتر بر اثر یک دعوا کشته شد، نازک نمی‌توانست برگردد، خانواده مرد نازک را برای برادرش گرفتند. شد زن برادر شوهرش، اما از بخت سیاهش او هم چند وقت بعد معتاد شد. نازک دیگر چاره نداشت، بچه‌دار شده بود و باید می‌ماند سر خانه و زندگی‌اش، پدر شوهرش خوبی‌ها کرد اما شوهر که نمی‌شد. بعد از آن دیگر کسی نازک را ندید، کسی چیزی ازش نشنید. دیگر کسی از زنی که اسمش سر زبان همه طایفه‌ها بود چیزی نشنید».

این معروف‌ترین روایت در میان عشایر استان لرستان است. روایتی که سال‌هاست سینه‌به‌سینه ۸۳ هزار عشایر استان می‌چرخد و به‌عنوان نمادی از غروربی‌جابه‌جوان‌ترها گفته می‌شود.

قصه نازک البته تنها روایت موجود نیست، هزاران هزار قصه و روایت دیگر سال‌های سال‌های در بین دره‌ها و دشت‌های این استان چرخیده و از سینه پدر به پسر و از زبان مادر به گوش دختر خوانده شده است. در نبود ابزارهای تکنولوژیک و در شب‌های طولانی بعد از کار تنها این نقل‌هاست که خانواده‌های عشایر را در ییلاق و قشلاق سرگرم می‌کند.

خانواده عشایر یعنی خانواده‌ای متشکل از همه مرتبطان خونی، برادر، خواهر، عمو، عمه و... که بنابر تصمیم پیش‌ترها خان ایل و در سال‌های اخیر بزرگ طایفه و خاندان کوچ خود را شروع می‌کنند. کوچ‌ها در استان لرستان به دو صورت کوچ عمودی و کوچ افقی انجام می‌شود و هر کدام از این کوچ‌ها ویژگی‌های خود را دارد. کوچ عمودی بیشتر درون استانی است و طی آن مسیری بین ۱۰ تا ۳۰ کیلومتر طی می‌شود. این کوچ در ارتفاعات صورت می‌گیرد و از همین رو بیشتر با حیوانات است که به گفته شجاع دریکوند، مشاور امور اقوام و عشایر استان لرستان به‌رغم مسیر کمش کوچ دشواری محسوب می‌شود. کوچ افقی اما از ویژگی‌های استان لرستان است. ویژگی‌ای که ناشی از قرار گرفتن این استان در نقطه‌ای استراتژیک برای عشایر است. کوچ افقی جابه‌جایی‌هایی است که بین استان همدان و خوزستان صورت می‌گیرد و استان لرستان در میانه‌های مسیر میزبان عشایر است. این کوچ به صورت رفت و برگشت مسیری بالغ‌بر ۸۰۰ کیلومتر می‌شود.

زندگی عشایر زندگی مبتنی بر سرگذشت‌هاست و به همین خاطر تمامی تجربه‌های این شکل زندگی از طریق خاطره‌گویی به جوان‌ترها نقل می‌شود. قصه‌هایی که گذشته از بار سرگرمی تلاش می‌کنند نظام اخلاقی مناسبی را پایه‌ریزی کنند. قصه‌سازی‌ها البته ریشه در نحوه زندگی هم دارد. در جامعه‌ای که تمام آنچه اساس زندگی خوانده می‌شود در دسترس و قابل لمس است، از آب گرفته که اصل آن است تا زمین، مرتع، دام و... نظام اخلاقی نیز باید عینیت داشته باشد. برای همین است که تمام ارزش‌های این نوع زندگی در سرگذشت‌ها نقل می‌شود، قصه نازک، قصه غرور است و قصه حاجی بارانی قصه عاقله مردی که با صبر و درایت خان فریبکار را شکست داد. پرویز گراوند، پژوهشگر خرم‌آبادی که سال‌های زیادی در بین عشایر زندگی و مطالعه کرد می‌گوید: «زندگی عشایر هر نسل درواقع تجربه زندگی نسل گذشته است، آنها درست مانند طبیعت از گذشته الگو می‌گیرند و آن را ارتقا داده و زندگی می‌کنند».

زندگی عشایر

عشایر لرستان در دو قالب لرها و لک‌ها قابل دسته‌بندی هستند که هر کدام نیز در زیر شاخه‌های خود به ایل‌ها، طایفه‌ها، تیره‌ها و هوزها تقسیم می‌شود.

رضا عطایی‌پور از عشایر منطقه پاپی لرستان می‌گوید: «بزرگترها در زندگی ما نقش بسیار مهمی دارند، آنها حتی اگر دیگر نتوانند کار هم کنند، مهم هستند چون تجربه دارند، از تجربه برپا کردن سیاه چادر بگیر تا روز کوچ و چگونگی کوچ».

زندگی در ارتفاع به واقع که نیاز به تجربه دارد، این که چطور دام‌ها را بچرانی، چطور سیاه چادرها را از پشم بز ببافی و حتی چطور کوچ کنی.

فاطمه خانم از طایفه پاپی نسل اندر نسل عشایر بوده‌اند، خودش ۵۶ ساله است و با ۵ فرزندش در منطقه گریت زندگی می‌کنند، البته تا اواخر تابستان که فصل کوچ سر برسد. می‌گوید «کار زن عشایر از ۵ صبح شروع می‌شود، وقتی که باید بلند شود و صبحانه را آماده کند». دوشیدن شیر، زدن آن و پختن نان که تقریبا هر روز انجام می‌شود. او می‌گوید: «جوان‌ترها دیگر تمایلی به کوچ ندارند. از ۳ فرزندش می‌گوید که بعد از ازدواج دیگر ساکن شدند و کوچ نکردند. درست می‌گوید. در کوه‌های زاگرس با هر کدام از اهالی طایفه‌های پاپی و سیدها که حرف می‌زنیم از اسکان حرف می‌زنند، به‌خصوص جوان‌ترها.

فاطمه خانم یکی از مهم‌ترین دلایل را آسایش‌طلبی می‌داند. این زن عشایر می‌گوید: «با تلویزیون، کولر و موبایل جوان‌ها دیگر تمایلی به سختی‌های کوچ ندارند و می‌خواهند که ساکن شوند».

رضا عطایی‌پور هم که از جوانان کوچ‌نشین است، می‌گوید: «کوچ‌نشینی سخت است و هیچ سودی در ازای این سختی گیر نمی‌آید». این جوان ۲۲ ساله که به تازگی ازدواج کرده و به گفته خودش آخرین کوچ‌اش را می‌گذراند در میان جنگل‌های بلوط کوه‌های زاگرس می‌گوید: «پیش‌ترها اوضاع بهتر بود اما با هدفمندی یارانه‌ها بیشتر درآمدهای ما صرف هزینه‌ها می‌شود، مثلا پیش‌تر ما هر کیسه آرد را به‌صورت یارانه‌ای می‌خریدیم ۵ هزار تومان اما الان همان کیسه ۴۰ هزار تومان شده و هر خانواده در ماه دست‌کم ۵ تا ۱۰ کیسه نیاز دارد، هزینه‌های کاه و علوفه حیوانات در فصل زمستان هم بماند».

او می‌گوید: من دقیق محاسبه کرده‌ام که همین درآمد را در شهر هم می‌توانم به دست بیاورم با این تفاوت که آن‌جا بالای سرم سقف هست و در خطر حمله گراز و گرگ هم نیستم».

بحث اسکان عشایر در استان لرستان قصه درازی است، سال‌هاست که عشایر حرف از اسکان می‌زنند و این بحث مخالفان و موافقان بسیاری حتی در خود عشایر دارد.

شجاع دریکوند یکی از این مخالفان است، به اعتقاد او فرهنگ عشایر نکته‌ای است که حتی مهم‌تر از بازدهی اقتصادی عشایر باید در حفظ و حراست آن کوشید.

مشاور استاندار لرستان می‌گوید: «باید گرفتاری‌های عشایر را حل کرد تا آنها از این فکر خارج شوند، آنها حق دارند که نگران تلفات دام خود هستند یا تأمین امنیت‌شان برایشان مهم است و ما باید اینها را برایشان حل کنیم».

دریکوند یکی از عشایر ساکن شده نیز در این‌باره می‌گوید: «زندگی عشایری سخت است و خیلی از جوان‌ترها به همین خاطر به این سمت تمایل پیدا کرده‌اند».

او که به خاطر فشار پسرانش ساکن شد، ادامه می‌دهد: «البته نتوانستم دوام بیاورم و از ۲ سال قبل باز هم کوچ کردن را شروع کردم. ولی این‌بار به صورت تنهایی و خانواده‌ام را در خرم‌آباد گذاشته‌ام».

این تنها نظر اکبر آقا نیست بسیاری از اهالی تنها روستای عشایر اسکان‌یافته در منطقه پاپی هم اکنون کوچ هم می‌کنند و نتوانستند ساکن بمانند. پرویز دریکوند، پژوهشگر لر در این‌باره می‌گوید: «عملا به دلیل خصایص رفتاری و خوی جامعه عشایر مردمان این فرهنگ سخت بتوانند ساکن شوند.» او می‌گوید: «اول از همه این که جامعه عشایر به دلیل ذات زندگی کوچ‌نشینی به زندگی فردی عادت کرده‌اند که این نکته تعامل در یک روستا یا شهر را برای آنها سخت می‌کند، این جامعه همچنین به دلیل نیازمندی به امنیت عموما جامعه‌ای هیجانی تربیت شده است که سلاح بسیار موثری در کوهستان است اما در محیط شهری این امر خصیصه مشکل‌سازی است.»

او به نکته دیگری هم اشاره می‌کند، «جامعه عشایر به دلیل استفاده از طبیعت عموما جامعه‌ای دست و دلباز و ولخرج محسوب می‌شود که این امر به هیچ عنوان با خصیصه حساب و کتاب‌دار زندگی شهری سازگار نیست و آنها بعد از مدتی به مشکلات مالی برمی‌خورند.

فراخوان همکاری

نظر به گستردگی فعالیت‌های روزنامه شهروند و توجه ویژه مسئولان آن به وضعیت جای جای کشور، راه‌اندازی صفحه سرزمین با هدف پرداختن به مشکلات و معضلات مردم در استان‌ها در دستور کار قرار گرفت که در این مسیر پرداختن به اقوام مختلف نیز در سرلوحه کار قرار دارد. بر این اساس صفحه سرزمین پنجره‌ای است به سوی هر دیار و در این مسیر دست همکاری مسئولان، اساتید، کارشناسان، دانشجویان و اهل فن را به گرمی می‌فشاریم تا در جهت پر بارتر کردن آنچه پیش روی شما قرار دارد، بکوشیم.

sarzamin@shahrvand-newspaper.ir

سامانه پیام کوتاه ۳۰۰۰۰۹۷

گزارش

کمبود نیروی انسانی مقطع ابتدایی در آموزش و پرورش البرز

تقریبا می‌توان گفت در آموزش و پرورش البرز هرجا سخن از چالش و مشکلات به میان می‌آید، کمبود نیروی انسانی به‌خصوص در مقطع ابتدایی یکی از مولفه‌های مورد تأکید مدیران است. طبق گفته مدیران آموزش و پرورش البرز در حال حاضر با کمبود یک‌هزار آموزگار در مقطع ابتدایی مواجهند. اما سایه سنگین این کمبود زمانی احساس می‌شود که موجی از بازنشستگی در مقطع ابتدایی در سال‌های نه‌چندان دور در البرز به راه خواهد افتاد.

به گزارش مهر، موضوع از آنجایی شکل گرفت که خسرو ساکی، مدیر کل آموزش و پرورش استان البرز در نشستی با خبرنگاران ضمن آسیب‌شناسی و شناخت چالش‌ها در آموزش و پرورش استان البرز با اشاره به ضعف تناسب بین نیروهای موجود با نیاز آموزش و پرورش به لحاظ رشته، جنسیت و مقطع تحصیلی اذعان کرد و افزود: طبق برآوردهای به عمل آمده با بازنشستگی تعدادی از نیروهای آموزش و پرورش در سال تحصیلی جاری، البرز نیازمند حدود یک‌هزار آموزگار در مقطع ابتدایی است. هرچند آمارها نشان از کمبود آموزگار در مقطع ابتدایی دارد اما ضعف تناسب در نیروی انسانی مورد اشاره مدیر کل آموزش و پرورش استان البرز آنجایی نمودار می‌شود که به گفته وی مازاد نیرو در جنسیت خانم در دوره اول و دوم متوسطه وجود دارد به‌طوری که در سال گذشته بیش از ۸۶۰ نیروی خانم به‌عنوان کد ۹۹ در قالب برنامه‌های جنبی به جای برنامه‌های مستقیم آموزشی ساماندهی شدند و این در حالی است که در مقاطع یاد شده کمبود نیروی تخصصی مرد به‌وضوح دیده می‌شود.

حال با توصیف ناچیزی از وضع موجود، مسئولان آموزش و پرورش استان البرز ناچارند برای برگزاری هرچه بهتر و کم‌دغدغه‌تر ایام تحصیل دانش‌آموزان با هر ترفند قانونی نیروی مورد نیاز خود را تأمین کنند، این امر زمانی در حال رخ دادن است که برابر قانون بودجه سال جاری هرگونه جذب ممنوع بوده اما در استان نوپای البرز و در آموزش و پرورشی با ساختار استانی مسئولان با کمبود نیروی انسانی دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

شهرستان‌های استان البرز که در گذشته در ساختار آموزش و پرورش بخشی از آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران به‌شمار می‌رفت به دلیل گستره جمعیتی و گستردگی جغرافیایی همیشه یکی از پر مشکل‌ترین مناطق آموزشی بوده است، از این‌رو مسئولان با هدف ارتقای کیفیت، تمرکز بیشتر بر منطقه، پیگیری جدی‌تر و نظارت عمیق‌تر بر یک محدوده کوچک جغرافیایی تصمیم به جدایی این منطقه گرفتند اما اهداف استانی شدن در قامت آموزش و پرورش محقق نخواهد شد مگر با فعالیت‌های دلسوزانه، متعهدانه و بر مبنای اصول علمی که بسیار مورد تأکید مدیر کل آموزش و پرورش است.

موضوع ممنوعیت جذب نیرو که در پاراگراف‌های گذشته به آن اشاره شد، ما را بر آن داشت تا به سراغ وضع نیروهای در حال تحصیل در دانشگاه فرهنگیان برویم، هرچند که به اذعان مسئولان استان، برای تأمین نیروی موردنیاز باید تا فارغ‌التحصیلی دانشجویان در سال ۹۵ انتظار کشید. استان البرز دارای ۲ پردیس امیرکبیر (خواهران) و پردیس فردوسی (برادران) است که از سال ۹۱ اقدام به جذب دانشجو کرده است.

برای اطلاع از وضع دانشجویان پردیس دانشگاهی در استان البرز که در آینده‌ای نزدیک کمبود نیروی انسانی را جبران خواهند کرد و به گونه‌ای مسئولان در انتظار فارغ‌التحصیلی آنها هستند به سراغ رضا فلاحتکار، معاون پژوهشی و برنامه‌ریزی نیروی انسانی اداره کل آموزش و پرورش استان البرز رفتیم.

وی درخصوص آمار دانشجویان در حال تحصیل در ۲ پردیس البرز گفت: دانشگاه فرهنگیان پردیس امیرکبیر (خواهران) در سال ۹۱ تأسیس و تعداد دانشجویان پیوسته جذب شده در حال تحصیل سهمیه استان البرز و سایر استان‌ها ۴۲۶ نفر بوده است. معاون پژوهشی و برنامه‌ریزی نیروی انسانی اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ادامه داد: از سال ۹۱، ۲۸۲ نفر و در سال ۹۲، ۲۰۵ نفر و درمجموع ۴۸۷ نفر سهمیه استان البرز و سایر استان‌ها در این مجموعه دانشگاهی در حال تحصیل هستند. فلاحتکار با بیان این که دانشجویان در رشته‌های علوم تربیتی، ادبیات فارسی، زیست‌شناسی، راهنمایی و مشاوره و زبان و ادبیات عرب مشغول به تحصیل هستند، گفت: علاوه بر دانشجویان بومی استان، تعدادی از دانشجویان از استان‌های مختلف کشور در این پردیس در حال تحصیل هستند.